

MADEN TETKİK ve ARAMA ENSTİTÜSÜ 1956 YILI FAALİYETİ

Jeolojik ve jeofizik etüdlere ve maden arama sahalarındaki çalışmalara program gereğince 1956 malî yılı içinde devam ve neticeler almağa gayret edilmiştir.

I. Jeolojik Etüdlere.

Sene zarfında umumi mahiyetteki jeolojik ve fennî tetkikat ile birlikte maden bakımından bilhassa önemi haiz ve böylece daha kısa zamanda ekonomik neticeler elde edilmesi beklenen bölgelerde çalışmalara devam olunarak Van, Konya, Kayseri, Hatay ve Cizre paftalarının 1 : 500 000 ölçekli jeolojik hartaları ile Kocaeli, Sultandağları, Keskin, Kırşehir ve Kayseri bölgelerinde 1: 100 000 ölçekli jeolojik harta revizyon etüdlere icra ve ikmal olunmuştur.

Bundan başka, Çukurören (Amasya), Bahçeköy (Ankara), Beypazarı (Ankara), Nallıhan (Ankara), Çatar, Kumbaba, Kargı, Zambol (Çorum), Poyralı (Kırklareli), Emet (Kütahya), Tavşanlı kuzeyi (Kütahya), Hatunsuyu (Malatya), ören (Muğla), Saray batısı (Tekirdağ), Seyitömer - Ayvaören linyit sahalarına ait jeolojik etüdlere bitirilmiş ve bu çalışma yerlerine ait muhtelif ölçekte ceman 2 378 km² genişliğinde bir sahanın jeolojik hartaları tanzim edilmiştir.

Ayrıca, memleketimizin muhtelif bölgelerinde mevcut linyit yatakları üzerinde yapılan sondajla arama işleri yapılmıştır. Yapılan sondajlar ilişik tabloda gösterilmiştir.

Bundan başka, Sakarya - Çamdağ demir zuhurunun doğu Temadisi, Akseki boksitleri, Kayseri vilâyeti demir yatakları, Aydın - Kuşadası - Milas - Akçay ve

Büyük Menderes nehri arasındaki metamorfik bölgede demir yatakları, Guleman krom yatakları, Mus-Bilir baritin zuhurunun imtidadı, Yıldızeli - Akdağ Madeni - Gemerek arası bölgesi bloke sahasındaki muhtelif madenlerin prospeksiyon işleri ile muhtelif mahallerdeki kurşun, bakır ve barit yataklarının etüdlere icra edilmiştir. Keskin - Çelebi volfram etüdüne devam edilmiştir. Giresun - Tirebolu bakırlı pirit etüdlere devam edilmiştir. Edremit - Biga - Çanak-kale yarımadası, rejyonel ve metalojenik etüdlere yapılmıştır.

Diğer taraftan, hidrojeolojik bakımdan Ankara civarına ait 5 paftanın 1 : 25 000 ölçekli detaylı hidrojeolojik etüdlere yapılmış ve ayrıca 33 paftanın da bu maksatla revizyon etüdlere ikmal edilmiştir. Bundan başka, Batı Anadolu bölgesinde Kocaeli, Sakarya, Balıkesir, İzmir, Aydın, Denizli ve Muğla vilâyetleri hudutları dahilindeki kaplıca ve maden sularının hidrojeolojik etüdlere tamamen, Çanakkale ve Manisa vilâyetlerindeki de kısmen bitirilmiştir. Program dışı olarak da Yeni Çayırhan köyü ile izmir ESHOT Şirketine ait hidrojeolojik etüdlere yapılmıştır. Jeoteknikle ilgili olarak da Azot Sanayii için Biçer, Ortaklar, Sazılar, Gediz (Kızılyer), Denizli ve Ulukışla alçı etüdlere, Sümerbank namına da Podima cam kumu, Bilecik (inhisar), Bursa (Armutlu), Balıkesir (Çamavşar, Dövertepe) ve Kütahya ince seramik iptidai madde etüdlere ikmal edilmiş, müteferrik işler meyânında da Ankara Çimento Fabrikası temel zemini etüdü, Gemlik inşaat taşı etüdü ve Erzurum Çimento Fabrikasına ait muhtelif etüdlere yapılmıştır.

Jeofizik etüdü olarak 1956 malî yılı zarfında, Ankara Mürted Ovası rezistivite etüdü (su etüdü) ile Türkiye Petrolleri A. Ortaklığına ait Kentalan ve Garzan sismik etüdüleri ve Trakya rejyonal gravimetre ve manyetometre etüdüleri ile Kayseri demirleri ve Zigana Deresi bölgesi (Giresun) P.S. ve manyetometri etüdüleri yapılmıştır.

Petrol Jeolojisi mevzuunda Çayeli (Rize) bölgesi detay jeolojik etüdü, Van Gölü, Hekimhan (Malatya) bölgeleri istikşaf etüdüleri yapılmış ve yurdun muhtelif bölgelerinden gelen ihbarlar yerlerinde tetkik edilmiştir.

Merkezde: Kimya, Mineraloji, Petrografi ve Paleontoloji Laboratuvarlarında uzmanlarımız tarafından derlenmiş olan numuneler ile hususi ve resmî müesseselere ait muhtelif numuneler tetkik, tahlil ve determine edilmiştir.

Saha etüdlerimizin esasını teşkil eden topografya işleri yapılmış ve bu meyanda muhtelif bölgelere ait 5 851 hektar sahanın muhtelif ölçeklerde topografik hartası alınmış, 816 adet nirengi noktası tesbit ve 250 metre galeri mesahası icra edilmiş, muhtelif arama sahalarında 227 adet sondaj yeri koordine ve kotu tespit ve hesap edilmiş ve ayrıca ruhsatlı sahalara ait muhtelif ölçekte 30 974 hektar sahanın işletme ruhsatnamesi hudutları tesbit olunmuştur. 260 km² genişliğindeki sahanın hava fotoğrafları kıymetlenirilmesiyle 1 : 25 000 ölçekli hartası yapılmıştır.

II. Maden Aramaları.

1956 malî yılındaki maden arama işleri daha ziyade iktisadî kalkınmamızda büyük bir mevkii olan kömür rezervlerinin tâyin ve tesbitine teksif edilmiştir. Bu münasebetle Pelitovası taşkömür ve Dodurga, Dadağı, Gemerek ve Saray linyit sahalarındaki sondajla arama işleri tamamlanmıştır.

Ayrıca Pelitovası taşkömür sondajları da tamamlanmıştır. Amasra taşkömür sondajları devam etmektedir.

Diğer taraftan Espiye bakır yataklarında yapılan sondaj işleri ile Seramik Sanayiine elverişli ham madde temini için Bilecik sondajları ikmal edilmiştir.

Bu suretle 1956 malî yılı içinprevü edilmiş olan ceman 21 410 metre sondajın, sene sonuna kadar ikmal edilebileceği ümit olunmaktadır.

Maden arama yeraltı işleri olarak 1956 mali yılı iş programında Espiye'de sürülmesi derpiş edilmiş olan 500 metre galeriden, görülen lüzum üzerinde, sadece 330.30 metre galeri sürülmüştür.

III. Radyoaktif Mineral Aramaları.

Yeraltı servetlerimiz meyanında yer alması kuvvetle ümit olunan radyoaktif mineral yataklarının tetkikine devam olunmuştur.

Bu meyanda Milas ile Muğla'nın kuzeyinden Menderes nehrine kadar olan sahada radyoaktif mineral prospeksiyonu yapılmıştır.

Trakya bölgesinde de Pasbala ile Tunca nehirleri arasındaki bölgede umumi prospeksiyon icra edilmiştir. Bu bölgeye ait detay etüd sadece Edirne'nin Lalapaşa kazasına münhasır kalmıştır.

Bundan maada, Bolkardağ (Niğde) madeninde evvelce yapılan aramalar esnasında açılmış olan galeriler göçmüş olduğundan, yalnız 6 numaralı mağarada prospeksiyon işleri ve Sivas-Divriği mıntakasında radyoaktif mineral etüdüleri yapılmıştır.

Aynı zamanda, Keban (Elazığ) bölgesinde Fırat nehrinin doğu ve batısında; Ergani madeninde, Çanakkale - Edremit Kazdağı bölgesinde; Balya, Eybek Kalabak ve Gördez mevkilerinde prospeksiyon işleri yapılmıştır. Bu arada lu-

zum görülen bazı yerlerde küçük mik-
yasta hafir ameliyatı icra edilmiştir.

Kaman bölgesinde İshocalı ve Ba-
yındır mevkilerinde yer yer umumi ve
detay prospeksiyon işleri yapılmış ve
İshocalı ve Bayındır mevkilerinde takri-
bi olarak cem'an 1000 m³ yarma ve
İshocalı'da biri 90.50 ve diğeri 48.60
metre derinliğinde iki sondaj yapılmıştır.

Sandıklı (Afyon) kaplıcası suyunun
radyoaktivite bakımından etüdü yapılmıştır.

1956 Yılı Linyit Sondajlarına ait Blâncö

Mevki	Yapılan Sondajların Umumi Yekûnu	
	Adet	Metre
Bolu	8	1 899.00
Balkaya (Erzurum)	2	543.15
Dodurga (Çorum)	9	5 311.63
Dadağı (Nevşehir)	5	778.60
Gemerek (Sivas)	5	967.54
Saray (Tekirdağ)	28	2 841.00
Yarıkkaya (Isparta)	1	193.00
Yekûn	58	12 534.92